

KOSZTIN NIKOLETT, BALATONI ILDIKÓ

Debreceni Egyetem, Debrecen
University of Debrecen, Debrecen

**A SPORTINFRASTRUKTÚRA ÉS A SPORTRENDEZVÉNYEK
KAPCSOLATA DEBRECENBEN**

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SPORT INFRASTRUCTURE
AND SPORTING EVENTS IN DEBRECEN**

Összefoglaló

Tanulmányunkban a 2014–2015. évben megrendezett debreceni sportesemények vizsgálatának eredményét mutatjuk be. 275 sportesemény került be adatbázisunkba. Elemzésünk során arra kerestük a választ, hogy milyen ezen sportrendezvények szezonális, sportágak és helyszínek szerinti eloszlása, valamint hogy milyen szerepet vállal Debrecen városa, illetve a Debreceni Egyetem a szervezésben. Megállapítható, hogy a sportágak szerinti gyakoriság illeszkedik a rendelkezésre álló létesítményekhez, mind a város, mind az egyetem meghatározó kezdeményező ezen a téren, jól hasznosítják a rendelkezésre álló infrastruktúrát. Elmondható, hogy az együttgondolkodás ezen a területen is fejlődést eredményezett.

Kulcsszavak: sport, infrastruktúra, sportrendezvény, Debrecen

Abstract

Here we present the results of the analysis of sporting events organized in Debrecen in the years 2014 and 2015. All together 275 events were included in our database. The seasonal distribution and the location of the events as well as the different sports that were involved were analyzed together with the role the city of Debrecen or the University of Debrecen took in organizing the events. It is concluded that the distribution of sports fits well with the existing infrastructure, and both the City and the University play a major initiating role in the organization and use their establishments thoughtfully. This confirms that the close collaboration between the City and the University brought about a progress in this field, too.

Keywords: sport, infrastructure, sporting event, Debrecen

Bevezetés

A sportturizmus egyik ága a sportesemények turisztikai termékként történő megjelenítése. Nemcsak a résztvevő sportolók, hanem a nézők számára is vonzó utazási célpont egy-egy nagyobb sportesemény meglátogatása (Getz, 2008).

A sportesemények gazdasági vonatkozásait vizsgáló nemzetközi tanulmányok elsősorban a megaeseményekre (olimpiai játékok, labdarúgó-világbajnokság) fókuszálnak, míg a kisebb méretű, inkább helyi hatást gyakorló rendezvények (még akkor is, hogyha ezek nemzetközi vagy világversenyek) sokkal kevesebb figyelmet kapnak. Előbbiek kapcsán a szakirodalom véleménye megosztott (Preuss, 2007). Vannak, akik egyértelműen a gazdasági és társadalmi haszon mellett teszik le voksukat, különösen kiemelve a lakosság nemzeti öntudatát erősítő hatást (Lenger és Schumacher, 2015). Mások azonban megkérdőjelezzik a közvetlen gazdasági előnyöket. Például a szállodák kihasználtsági adatainak vizsgálatai azt mutatták, hogy a 2008-as svájci labdarúgó-Európa-bajnokság nem járt kimutatható bevételnövekedéssel (Lamla és mtsai., 2014). Hasonló következtetésre jutott Matheson (2009) is, aki a megasporteseményeknek a rendező ország gazdaságára kifejtett hatásait vizsgálta.

A nem-megasportesemények esetében kevesebb számú nemzetközi elemzést találunk, ugyanakkor a kutatók álláspontja egységesebbnek tűnik. Megállapítják, hogy ezek a rendezvények hozzájárulnak az adott térség fejlődéséhez, mert a létesítmények felújítása vagy megépítése általában a helyi lakosság sportolási igényeinek kielégítését is szolgálja, és illeszkedik az adott város fejlesztési stratégiájához is (Gratton és mtsai., 2006; Taks, 2013; András és Kozma, 2014; Lin, 2015).

A témához kapcsolódó nemzetközi kutatások másik nagy iránya a sportesemények megrendezését követő „örökség” elemzése. Ennek elsődleges célja annak feltárása, hogy a helyi lakosság gondolkodásában milyen változásokat hozott az adott esemény, illetve hogy hogyan vélekednek a sportrendezvény rájuk, valamint közvetlen környezetükre kifejtett hosszú távú hatásairól. Általánosságban azt feltételeznénk, hogy egy ilyen esemény önmagában elegendő arra, hogy a sportolásba való bekapcsolódást fokozza, illetve hogy az épített környezetet javítsa. Ugyanakkor a személyes interjúkon alapuló különböző felmérések arra hívják fel a figyelmet, hogy az eseményhez kapcsolóan további intenzív kommunikációra van ahhoz szükség, hogy életmódváltás legyen megfigyelhető, és ehhez a hosszú távú marketingstratégia része kell, hogy legyen az adott sportesemény is (Misener és mtsai., 2015). A helyi lakosság

megszokott környezetét egy új létesítmény sok esetben megzavarja, és nem feltétlenül tekintenek úgy rá, mint előrelépésre (Vaardenburg és mtsai., 2015). A létrehozott új infrastruktúra ugyanis lehetőséget teremt a későbbiekben is sportesemények megrendezésére, a helyi közösség azonban megosztott lehet a jövőbeni, rendszeres rendezvényekkel és az ehhez kapcsolódó megnövekvő gyalogos és járműforgalommal, zajjal, légszennyezéssel kapcsolatban (Subijana és mtsai., 2014).

A sportágak és sportrendezvények szórakoztató funkciója dominánsan jelenik meg, mely hozzájárul a nagyobb látogatószám eléréséhez (Müller 2009, Müller és mtsai., 2013, Müller és mtsai., 2014).

Az elmúlt években Debrecen város fejlesztési politikájában is kiemelt hangsúlyt kapott a sport. A nagy sportrendezvények szervezése a város életének fontos részévé vált. Ezt szinergikusan erősíti, hogy a Debreceni Egyetem 3. missziós tevékenységei között is kiemelt jelentőségű a sport. A városban az elmúlt évtizedben számos nemzetközi elvárásoknak is megfelelő sportlétesítmény épült, és az egyetem is törekedett sportszolgáltatásai színvonalának folyamatos emelésére. Kutatásunkkal arra kerestük a választ, hogy a sportlétesítmények számában bekövetkezett fejlődés visszatükröződik-e a sportesemények számának növekedésében, illetve azok sportágak szerinti megoszlásában.

Anyag és módszer

Vizsgálataink során egyrészt összegyűjtöttük a város és az egyetem sporttal kapcsolatos fejlesztési dokumentumait, áttekintettük a sportturizmushoz kapcsolódóan Debrecen város statisztikai adatait, megvizsgáltuk a rendelkezésre álló sportlétesítményeket, majd kutatásunkat a 2014–15-ös időszakban a városban rendezett sporteseményekre irányítottuk. Feltételeztük, hogy mind a város, mind az egyetem jelentős szerepet vállal a sportrendezvények megszervezésében. Elemzésünk során arra is kerestük a választ, hogy milyen ezen sportrendezvények szezonális, illetve helyszínek szerinti eloszlása.

A statisztikailag szignifikáns különbségek megállapítására a Khí-négyzet próbát használtuk. Szignifikánsnak azokat a különbségeket tekintettük, ahol $p < 0,05$.

Eredmények

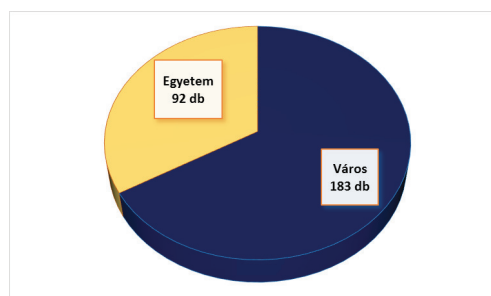
Debrecenben 4 nagyméretű sportcsarnok, 1 sportuszoda, egy fedett és egy csak télen üzemelő, nyitott jégcsarnok áll rendelkezésre (1. ábra). Bár a természeti adottságok nem kedveznek a sportturizmus fellendülésének, az elmúlt évek fejlesztéseinek eredményeként számos olyan sportlétesítmény jött létre, amelyben nemzetközi sportesemény is lebonyolítható (1. táblázat). Ezek közül kiemelendő az uszodai sportok, a jeges sportok, valamint a labdajátékok művelésére alkalmas létesítmények rendelkezésre állása.

A sportlétesítmény megnevezése	Átadás éve
Hódos Imre Rendezvénycsarnok	1976
Főnix Csarnok	2002
Jégcsarnok	2004
Gyulai István Atlétikai Stadion és Edzőközpont	2014-ben felújítás (2001*; 1973)
Oláh Gábor utcai sportcsarnok	2013-ban felújítás (1978)
Spotuszoda	2006
Nagyerdei Stadion	2014
Sporttudományi Oktatóközpont és Sportcsarnok	2015

1. táblázat. Debrecen város nagyobb sportlétesítményei és az átadások időpontjai

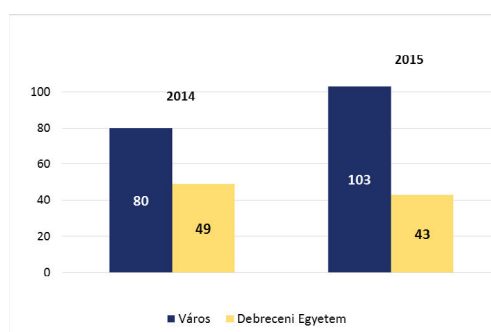
* Ebben az időpontban készült el a nyolcsávos atlétikai rekortán pálya.

Ezt követően arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen szerepet vállalt Debrecen városa, illetve a Debreceni Egyetem ezen sportrendezvények megszervezésében. Míg az egyetem egyharmadát (33,5%), addig a város 2/3-át (66,5%) bonyolította le az érintett programoknak (3.ábra). Megállapítható tehát, hogy mind város, mind az egyetem meghatározó kezdeményező ezen a téren.

3. ábra. A vizsgált sportesemények megoszlása Debrecen város, valamint a Debreceni Egyetem mint szervező között (2014–2015)

Ha megvizsgáljuk évenként és intézményrendszerenként az adatokat, jól látható (4. ábra), hogy az egyetem 2014-ben és 2015-ben közel egyforma számú sporteseményt szervezett ($p > 0,1$). Ennek háttérében feltételezhetően az áll, hogy évről évre menetrendszerűen, előre tervezetten kerülnek a sportesemények megrendezésre. Ehhez természetesen hozzájárul az intézmény belső elhatározásán túl az a tény is, hogy a sportesemények jelentős része egyetemek közötti, több egyetem közös szervezésében megvalósuló verseny része, mely előre meghatározott időpontban/forgatókönyv szerint zajlik.

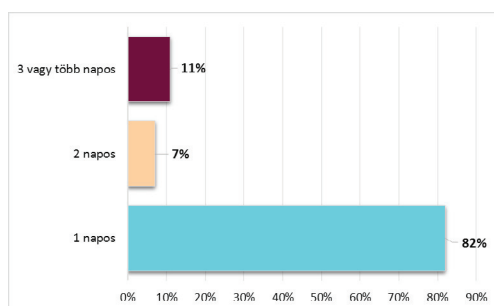

4. ábra. A vizsgált sportesemények megoszlása évenként, Debrecen város, valamint a Debreceni Egyetem mint szervező között (2014, 2015)

A város szervezésében 2014-hez képest 2015-ben szignifikánsan több ($p < 0,05$) esemény került megrendezésre. Ez jól mutatja, hogy a város vezetése felismerte ezen rendezvények helyi közösséget erősítő hatásait, és egyre nagyobb figyelmet fordít ezen területen is a fejlesztésekre.

Ezt követően az adatokat abból a szempontból elemeztük, hogy milyen időtartamúak voltak az egyes programok. Az eredmények azt mutatták (5. ábra), hogy a sportesemények döntő többsége (82%-a) 1 napos. Ugyanakkor 7%-ban előfordultak 2 napos, illetve 11%-ban 3 vagy több napos rendezvények is.

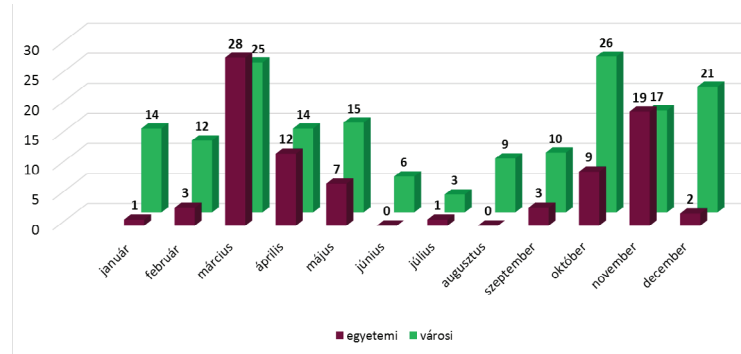
Egy 1 napos esemény bevételeit illetően sokszor arányaiban nagyobb, ugyanakkor egy több napos rendezvény összességében több bevételt eredményezhet, és a helyi lakosság is várhatóan nagyobb arányban vesz részt rajta.

5. ábra. A sportesemények időtartam szerinti megoszlása

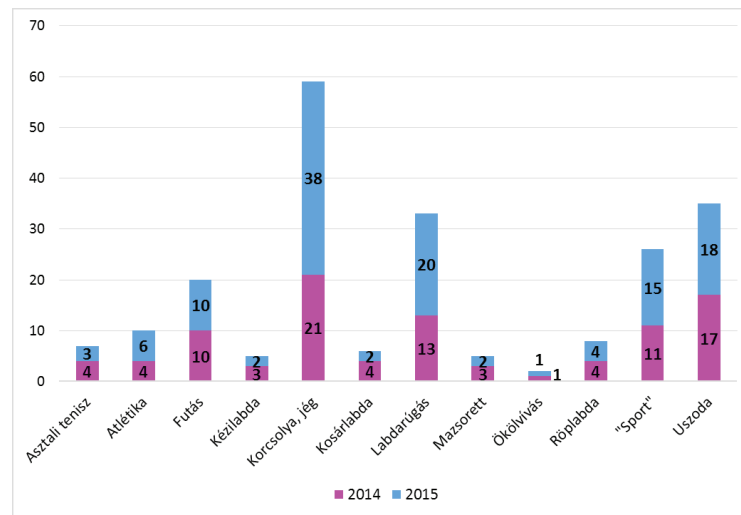
Annak a kérdésnek a tanulmányozásával folytattuk vizsgálatunkat, hogy megfigyelhető-e ingadozás az események szezonális megoszlásában (6. ábra). Megállapítható, hogy az egyetemi kezdeményezések egyértelműen a szorgalmi időszakhoz igazodnak, a vizsgaidőszakban (december–január, illetve június–július) alig kerül sor ilyen eseményre.

A városi szervezésű események eloszlása egyenletesebb, itt inkább csak a nyári szabadságolási időszakban kevesebb a rendezvények száma. Indokolhatja ezt, hogy ilyenkor a sportolók vagy edzőtáborokban vannak, vagy jól megérdemelt pihenésüket töltik, a nézőközönség táborát adók pedig elutaznak a városból szabadságra, üdülni.

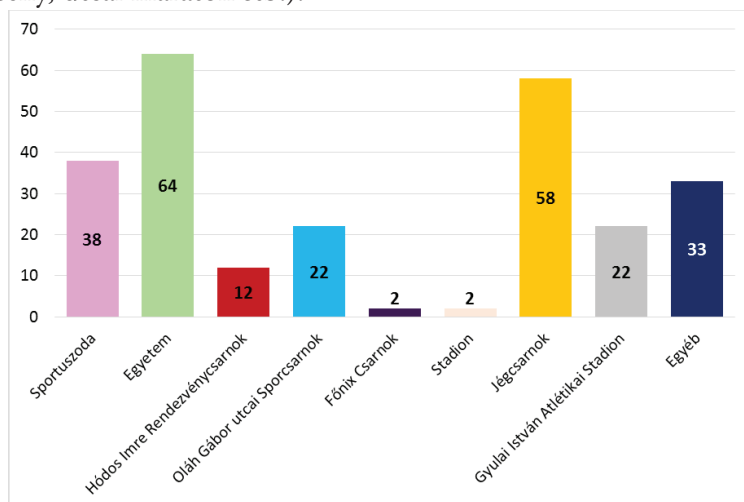
6. ábra, A sportesemények szezonális megoszlása

A továbbiakban a sportrendezvények sportágak szerinti megoszlását vettük górcső alá (7. ábra). Leszögezhetjük, hogy legnagyobb számban a jeges sportok (jégkorong, jégtánc, műkorcsolya, gyorskorcsolya, curling) eseményei találhatóak meg, ezt követik a vizes sportokhoz (úszás, vízilabda), valamint a labdarúgáshoz kapcsolódó bajnokságok. Ki kell még emelnünk a futóversenyeket, illetve az olyan sportnapokat, amelyek esetében több sportág versenyzői mérik össze tudásukat. Megállapítható, hogy a sportágak szerinti gyakoriság illeszkedik a rendelkezésre álló létesítményekhez.

7. ábra, A sportesemények sportágak szerinti megoszlása

Kutatásunk következő lépéseként megvizsgáltuk a sportesemények helyszín szerinti eloszlását. A kapott eredményeket a 8. ábrán mutatjuk be. Az események 88%-a a városi, illetve egyetemi sportlétesítményekben, míg 12%-a ezektől elkülönülő helyszíneken, szabadtéri körülmények között zajlott (erdei futóverseny, utcai maraton stb.).

8. ábra. A sportesemények helyszín szerinti megoszlása

Konklúzió

Egy régió, egy város versenyképessége sok tényezőből tevődik össze. A gazdaságfejlesztés egy sikeres iránya lehet napjainkban a sportturizmus. A fejlett társadalmakban a gazdasági jólét erősödésével egyre nagyobb igény mutatkozik az egészséges életmód iránt. Egyre több új szervezet és szolgáltatás jön létre ennek érdekében. A felsőoktatás sporthoz kapcsolódó feladata az, hogy egészséges életmódra nevelje az értelmiséget. Debrecenben ezen feladatok ellátásához a város és az egyetem közösen járul hozzá, az együttgondolkodás eredményei ezen a területen is megmutatkoznak.

A sportesemények sportágak szerinti megoszlása igazodik a rendelkezésre álló sportlétesítményekhez, ami arra utal, hogy a város és az egyetem jól használja a meglévő infrastruktúrát.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ANDRÁS, K., KOZMA, M. (2014): A nagy nemzetközi sportesemények gazdasági hatásai, In.: Lukovics M. – Zuti B.(szerk.): A területi fejlődés dilemmái. SZTE Gazdaságtudományi Kar, Szeged, 105–120.
- GETZ, D. (2008): Event tourism: Definition, evolution, and research. *Tourism Management*, 29: 403–428.
- GRATTON, C., SHIBLI, S., COLEMAN, R. (2006): The economic impact of major sports events: a review of ten events in the UK. *The Sociological Review*, 54: 41–58.
- LAMLA, M. J., STRAUB, M., GIRSBERGER, E. M. (2014): On the economic impact of international sport events: microevidence from survey data at the EURO 2008. *Applied Economics*, 46: 1693–1703.
- LENGER, A., SCHUMACHER, F. (2015): The social functions of sport: A theoretical approach to the interplay of emerging powers, national identity, and global sport events. *Journal of Globalization Studies*, 6: 43–61.
- LIN, Z. (2015): Analysis on social and economic influence of large-scale sports events. *Metallurgical and Mining Industry*, 7: 49–54.
- MATHESON, V. (2009): Economic multipliers and mega-event analysis. *International Journal of Sport Finance*, 4: 63–70.
- MISENER, L., TAKS, M., CHALIP, L., GREEN, B. C. (2015): The elusive „trickle-down effect” of sport events: assumptions and missed opportunities. *Managing Sport and Leisure*, 20: 135–156.
- MÜLLER ANETTA (2009): A legújabb trendek a sportmarketing és menedzsment területén. In: Magyar Sporttudományi Társaság Sportinnovációs Szakbizottság Évkönyve. 59–63. p. 2009.
- MÜLLER ANETTA-BÍRÓ MELINDA-BORBÉLY ATTILA-VÁCZI PÉTER-PLACHY JUDIT (2014): Turisztikai trendek a sportturizmusban. In: XI. Országos Sporttudományi Kongresszus. 2014. jun. 5–7. Debrecen. In: Magyar Sporttudományi Szemle. 15. évf. 58. szám. 2014/2. 47. p.

- MÜLLER ANETTA, BÍRÓ MELINDA, VÁCZI PÉTER, HERPAINÉ LAKÓ JUDIT (2016): Az olimpia hatásai a gazdaságra, társadalomra. In: György Juhász, Enikő Korcsmáros, Erika Huszárik (szerk.) A Selye János Egyetem 2016-os „Korszerű szemlélet a tudományban és az oktatásban“ Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete. Pedagógiai szekciók = Zborník medzinárodnej vedeckej konferencie Univerzity J. Selyeho – 2016 „Súčasné aspekty vedy a vzdelávania”. Sekcie pedagogických vied. 455 p. Konferencia helye, ideje: Komárno, Szlovákia, 2016. 09. 13. – 2016. 09. 14. Komárno: Selye János Egyetem, 2016. pp. 369–374. (ISBN: [978-80-8122-187-3](#))
- MÜLLER ANETTA-VÁCZI PÉTER-SZÉLES-KOVÁCS GYULA (2013): A csapatsportok gazdálkodásának sajátosságai a kosárlabda példáján. In: Tanulmánykötet. A felsőoktatás szerepe a sportban, élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására” című konferencia tanulmány kötet. ISBN 978-963-473-733-9. Kiadja: Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar. 131–136. p. Konferencia időpontja: 2013. november 7–8. Debrecen
- PREUSS, H. (2007): The conceptualisation and measurement of mega sport event legacies. *Journal of Sport and Tourism*, 12: 207–228.
- SUBIJANA, C. L., MORO, M. B., LOZANO, P. R. (2014): Perception of sports events held in a permanent sports facility: the case of the Madrid sports palace. *Kinesiology*, 46: 266–276.
- TAKS, M. (2013): Social sustainability of non-mega sport events in a global world. *European Journal for Sport and Society*, 10: 121–141.
- WAARDENBURG, M., BERGH, VAN DEN M., EEKEREN VAN F. (2015): Local meanings of a sport mega-event's legacies: stories from a South African urban neighbourhood. *South African Review of Sociology*, 46: 87–105.